

וּלְפִיכֶם אָמַר קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא תִקְשִׁי לְכוּ, וְדַכְתִּיב מְאֹרֶת, וְלֹא שְׁלִים. דְּאָנָא לֹא עֲבָדִית לִיּהּ, אָלָא לְמַה דְּכַתִּיב, לְהָאִיר עַל הָאָרְץ. לְשִׁמְשָׁא לְבַנֵּי אַרְעָא, וְדִי לְכוּ לְבַנֵּי אַרְעָא, לְבוֹצִינָא דָא לְשִׁמְשָׁא לְכוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וּמַה נְהוּרָא זַעֲרָא דָא, לֹא יִכְלִין בְּנֵי נָשָׂא לְאַסְתַּפְּלָא בֵּיהּ, נְהוּרִיתָא דְגִנְזוּ לְצַדִּיקָיָא עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה. אָמַר רַבִּי אַבְהוּ, וְכָל שְׁפָן נְהִירוּתָא דְבוֹצִינָא דְשָׂרֵי קָמִי מְלַפָּא עֵילָאָה.

אַתָּא לְנִשְׁקָא יְדִיהּ דְרַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר פְּעַן יְדַעְנָא, דִּי בְּקוּשְׁטָא הָאִי מְאֹרֶת חֶסֶר, וְיָאוּת לֹו לְמַהוּי חֶסֶר יִתִּיר מֵהָאִי. אָמַר ווִי לְעֶלְמָא פֶּד תְּפוּק מְנִיָּה, דְעַד יוּמָא דָא שְׁאִילָנָא דָא, וְלֹא אֲשַׁפְּחָנָא עֵיקְרָא דְמִילְתָּא, בַּר פְּעַן. הֵהוּא אֹרְחָא דְנִפְקַת בֵּיהּ, יְהֵא סִימְנָא (דף כ ע"ב) דְּבִרְכָה לִי, עַל דְעָרְעִית לָךְ.

יְתִיב עֲמִיָּה תְּלַתִּין יוּמִין, וְאוּלִיף פֶּל סַפְקָא וְקוּשְׁיָא דְהוּהָ לִיּהּ, וְאוּלִיף לִיּהּ שְׁתִּין טַעְמֵי בְּפִרְשָׁתָא דְבְּרָאשִׁית. וְאַזַּל לְאוּרְחִיָּה. אֲשַׁבַּח לְרַבִּי חֵיָּיא, אָמַר לִיּהּ בְּמָטוּ מִינְךָ רַבִּי אַבְהוּ, דְאַטְעוּם מֵהֵוּא מְתִיקָא דְדוּבְשָׂא, דְאַמְצִית מְגֻזִּירַת קְדִישִׁין עֵילָאִין. אָמַר לִיּהּ, תְּרַרְתָּא דְאַפִּיקוּתָא, וְסוּבְתָא דְדוּבְשָׂא, לֹא מְתִישְׁבִי פְּחָדָא. וְאַף עַל פִּי כֵן אוּלִיף לִיּהּ.

בְּכַה ר' חֵיָּיא וְאַמַר, נְדִירָנָא עֲלִי, דְעַד דְאוּלִיף קָמִי מְאֹרִיָּהוּן דְמִתְנִיתָא עֵילָאָה, לֹא אִיתִיב הָכָא. יְתִיב תְּמָן תְּרִיסַר שְׁנִין, פֶּד אַתָּא קָארוּ לִיּהּ ר' חֵיָּיא רַבָּה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֹר גְּנוּז לְצַדִּיקָיָא לְעֵתִיד לְבָא, הֵהוּא דְהוּא גְנוּז. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים כז יא) אֹר זָרַע לְצַדִּיק וְלִישְׂרֵי לֵב שְׂמַחָה.

וּלְפִיכֶם אָמַר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא יִקְשֶׁה לְכֶם שְׁכָתוּב מְאֹרֶת וְלֹא שְׁלֵם, שְׁאֲנִי לֹא עֲשִׂיתִי אוֹתוֹ, אֲלֵא לְמַה שְׁכָתוּב (בראשית א) לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ, לְשִׁמְשׂ אֶת בְּנֵי הָאָרֶץ, וְדִי לְכֶם לְבַנֵּי הָאָרֶץ לְמֵאוֹר הַזֶּה שִׁישְׁמֵשׂ אֶתְכֶם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וּמַה הָאוֹר הַקָּטָן הַזֶּה לֹא יִכְוִלִים בְּנֵי אָדָם לְהִסְתַּפֵּל בּוֹ, הָאוֹר הַגְּנוּז לְצַדִּיקִים עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה. אָמַר רַבִּי אַבְהוּ, וְכָל שְׁפָן הָאוֹר שֶׁל הַמֵּאוֹר שְׂשׂוּרָה לְפָנֵי הַמַּלְאָךְ הָעֲלִיּוֹן.

בָּא לְנִשְׁקָא אֶת יְדוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר, פְּעַת יְדַעְתִּי שְׁבָאָמַת הַמְּאֹרֶת הַזֶּה חֶסֶר, וְרָאוּי לוֹ לְהִיּוֹת חֶסֶר יוֹתֵר מִזֶּה. אָמַר, אוֹי לְעוֹלָם כְּשֶׁתִּצָּא מִמְּנוֹ, שְׁעַד הַיּוֹם הַזֶּה שְׁאֵלְתִי עַל זֶה, וְלֹא מִצָּאתִי אֶת עֶקֶר הַדְּבָר, רַק עֲכָשׁוּ. אוֹתָהּ הִדְרִיף שְׁיִצָּאתָ בָּהּ, תְּהִיָּה סִימָן שֶׁל בְּרָכָה לִי עַל שְׁפָגְשָׁתִי אוֹתָךְ. יֵשֵׁב עִמּוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים, וְלִמַּד פֶּל סַפְק וְקוּשְׁיָא שְׁהִיוּ לוֹ, וְלִמַּד אוֹתוֹ שְׁשִׁים טַעְמִים בְּפִרְשַׁת בְּרָאשִׁית. הֵלֶךְ לְדַרְכוֹ.

מְצָא אֶת רַבִּי חֵיָּיא. אָמַר לוֹ, בְּבִקְשָׁה מִמֶּךָ רַבִּי אַבְהוּ, שְׁאַטְעַם מְאֹרֶת הַמְּתִיקוֹת שֶׁל הַדְּבָשׁ שְׁמִצִּית מְגֻזֵּרַת קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים. אָמַר לוֹ, חֲרִיּוֹת דְקָל שְׁאִין בְּהֵן פְּרוּת וְסוּבִיאַת הַדְּבָשׁ אִין מְתִישְׁבִים יְחַד. וְאַף עַל פִּי כֵן לִמַּד אוֹתוֹ.

בְּכַה רַבִּי חֵיָּיא וְאַמַר, נְדִירָתִי עֲלִי, שְׁעַד שְׁאֵלְמַד לְפָנֵי בְעֲלֵי הַמְּשֻׁנָּה הָעֲלִיוֹנָה, לֹא אֲשַׁב פֶּאֶן. יֵשֵׁב שֵׁם שְׁתֵּים עָשָׂר שָׁנִים. כְּשָׁבָא, קָרָאוּ לוֹ רַבִּי חֵיָּיא הַגְּדוֹל. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָאוֹר הַגְּנוּז לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבָא, אוֹתוֹ שְׁהוּא גְנוּז. זְהוּ שְׁכָתוּב (תהלים צו) אֹר זָרַע לְצַדִּיק וְלִישְׂרֵי לֵב שְׂמַחָה.